

Sygn. akt I ACa 1380/07

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2008 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bogusław Kamiński
Sędziowie:	SA Irma Kul (spr.) SA Arina Perkowska
Protokolant:	st.sekr.sąd. Sylwia Lubiewska

po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 2008 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa **K.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z dnia 27 czerwca 2007 r. sygn. akt I C 221/06

Uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w części dotyczącej rozprawy w dniu 27 czerwca 2007 r. i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt I ACa 1380/07

UZASADNIENIE

Powód K. wniósł w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa Zakładowi Karnemu w (...) o zasądzenie kwoty 200,000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, dożywotniej renty miesięcznej w kwocie 500 zł oraz zasądzenia od pozwanego kwoty 50.000 zł na rzecz domu dziecka. W uzasadnieniu wskazał, że żądanie swoje wywodzi z tytułu zakażenia się wirusem HCV podczas pobytu u pozwanego.

Pozwany Skarb Państwa - Zakład Karny w (...) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu. Zaprzeczył, by do zakażenia powoda wirusem HCV doszło u niego, a ponadto wskazał, że do zakażenia, tym wirusem mogło dojść w inny sposób niż wskazany przez powoda.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 27 czerwca 2007 r. oddalił powództwo, odstąpił od obciążania powoda kosztami, procesu i obciążył tymi kosztami Skarb Państwa.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Powód przebywał w zakładach karnych od 1989 roku, przy czym korzystał z przerw w karze pozbawienia wolności. Łącznie powód przebywa w jednostkach penitencjarnych około 20 lat. Ostatni raz powód miał przerwę w karze w 2002 roku. Cierpi na obustronną kamicy nerkową, która była leczona metodą rozbijania ultradźwiękami. W okresie od (...) do (...) roku podczas pobytu powoda w Areszcie Śledczym w (...) powód dokonał samouszkodzenia połykając metalowy pręt i miał wówczas wykonywany zabieg operacyjny. Ma liczne tatuaże na ciele.

Przerwy w karze były powodowi udzielane z uwagi na jego problemy zdrowotne z nerkami i konieczność specjalistycznego leczenia kamicy nerkowej. W Zakładzie Karnym w (...) ostatnio przebywał w okresach: od (...) do (...) r., od (...) r. do (...) r. oraz od (...) roku do chwili orzekania przez Sąd Okręgowy.

Na przełomie grudnia 2005 i stycznia 2006 roku powód podczas pobytu w Zakładzie Karnym w (...) miał wykonywane badania w kierunku HCV, ale wynik był ujemny. W dniu (...) roku zgłosił się do stomatologa, gdzie podjęto nieskuteczną próbę usunięcia jednego zęba i za kilka dni zabieg został dokończony w gabinecie chirurgii szczękowej w warunkach wolnościowych w (...). Zabieg wykonano w znieczuleniu kanałowym a po usunięciu jego zęba - powoda przewieziono ponownie do Zakładu Karnego w (...)

Następnie powód zwrócił się ponownie do lekarza w celu wykonania badania w kierunku HCV, ale wynik był ponownie ujemny. Po pewnym czasie u powoda zaczęły występować mdłości, tracił apetyt, miał bóle w boku w okolicach wątroby, miał biegunkę. Ponowne badania wykazały podwyższone próby wątrobowe, dlatego powód został skierowany do Oddziału Hepatologii Zakładu Karnego w (...) gdzie w maju po przeprowadzonych badaniach okazało się, że jest nosicielem wirusa typu C. Po leczeniu powód został w czerwcu przewieziony do

Zakładu Karnego w (...), gdzie przebywa do chwili orzekania przez Sąd Okręgowy. Koniec kary przypada powodowi w lutym. 2 00 9 roku.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zeznań świadków: lekarza J. M., E. G., M. K., J. J., zeznań pozwanego, zgromadzonej w sprawie dokumentacji w postaci akt osobopoznawczych, książki zdrowia powoda, karty choroby w Poradni Stomatologicznej, dokumentacji medycznej z Oddziału Hepatologii, a także na podstawie opinii biegłego z dziedziny chorób zakaźnych.

Rozstrzygając o żądaniu pozwu w zakresie roszczeń za wywołanie rozstroju zdrowia w postaci zakażenia powoda wirusem HCV podczas pobytu powoda w Zakładzie Karnym w (...) Sąd Okręgowy w pierwszym rzędzie miał na względzie wynikające z art. 321 k.p.c. związane żądaniem pozwu w zakresie wskazywanej podstawy faktycznej powództwa, którą były zaniechania personelu medycznego pozwanego przy wykonywaniu u powoda zabiegów medycznych. Z tego względu Sąd ten uznał, że nie mógł orzekać na podstawie innych faktów, w szczególności że do zakażenia doszło u powoda w innej jednostce penitencjarnej - Skarbu Państwa, względnie w innym szpitalu, czy też innej jednostce medycznej posiadającej osobowość prawną, w sytuacji, gdy powód nie zgłosił wniosku o dopozwanie innej osoby prawnej.

Z ustaleń Sądu opartych na opinii biegłego z dziedziny chorób zakaźnych wynika, że nie jest możliwe ustalenie, gdzie i kiedy oraz w jakim zakładzie opieki zdrowotnej nastąpiło takie zakażenie, skoro powód w

okresie możliwego zakażenia przebywał w różnych jednostkach, także nie będących jednostkami

organizacyjnymi Skarbu Państwa a posiadającymi osobowość prawną. Dotyczy to także zabiegu usuwania zęba w pozwanym Zakładzie oraz w innej Poradni Stomatologicznej SP ZOZ w (...) posiadającej osobowość prawną, a także wykonywania zastrzyków przez lekarza pogotowia ratunkowego.

Sąd orzekający uznał, że powód nie wykazał związku przyczynowego w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. pomiędzy pobytem powoda w Zakładzie Karnym, w (...) a stwierdzonym u powoda zakażeniem HCV, bezprawnego zachowania funkcjonariuszy, o jakim mowa w art. 417 k.c, jak też zawinionego zachowania personelu medycznego skutkującego odpowiedzialnością zgodnie z art. 430 k.c. Z tego względu oddalił powództwo.

Od powyższego wyroku apelacja została wywiedziona przez powoda. W uzasadnieniu wskazał, że w Zakładzie Karnym (...) przebywał od 2005 r. Na przełomie 2005 i 2006 r. przeprowadzone badania co do ustalenia zakażenia (...) i HIV wykazały ujemny wynik. W dniu (...) w Zakładzie Karnym podczas zabiegu usuwania zęba doszło do zaniedbania higieny, ponieważ stomatolog nie zmieniła rękawiczek ochronnych, nacinała zęba i dziąsła różnymi wiertłami i z niedokończonym zabiegiem został on pozostawiony na 9 dni. Badania przeprowadzone w lutym i marcu nie wykazały zakażenia, lecz badanie z marca wykazało podwyższone odczynniki wątrobowe. Badania przeprowadzone w Szpitalu (...) wykazały zapalenie wątroby wywołane wirusem HCV.

Zdaniem skarżącego zostało naruszone jego prawo do sądu w toku postępowania z uwagi na to, że odmówiono mu prawa do pełnomocnika z urzędu. Sąd miał zasugerować, by

wystąpić z powództwem przeciwko Przychodni (...) w (...) Zdaniem skarżącego jedynym winnym jego choroby jest pozwany.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Zdaniem pozwanego wyrok Sądu Okręgowego należy uznać za słuszny, gdyż Sąd ten prawidłowo przyjął, że powód nie wykazał związku przyczynowo-skutkowego między pobytem u pozwanego a stwierdzonym u niego zakażeniem HCV, zawinionego zachowania personelu medycznego a także bezprawnego zachowania

funkcjonariuszy. Wskazał też, że odpowiedzialność pozwanego nie wynika też z opinii biegłego, w której stwierdzono, że ustalenie takiej odpowiedzialności jest niemożliwe.

Zdaniem pozwanego skarżący nie podniósł żadnych nowych okoliczności. Ponadto według opinii biegłego, do zakażenia wirusem typu C może dojść również przy niemedycznym naruszeniu ciągłości tkanek, w wyniku takich zabiegów jak tatuaże lub kolczykowanie. Również wspólne używanie aparatów do golenia i innych narzędzi może, zgodnie z opinią biegłego, prowadzić do zakażenia.

Zdaniem pozwanego wykluczona jest możliwość zakażenia podczas jego pobytu u pozwanego oraz że w ambulatorium są przestrzegane standardy medyczne zapobiegające zakażeniom.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy się odnieść do zarzutu naruszenia art. 379 pkt 5 k.p.c. ze względu na pozbawienie powoda możliwości obrony swych praw. Zarzut

działania. Nie można przy tym ograniczać pozbawienia możliwości obrony praw strony wyłącznie do sytuacji uniemożliwienia jej udziału w rozprawie, może bowiem zaistnieć taka sytuacja, w której, pomimo uczestnictwa w rozprawie, nastąpi tego rodzaju poważne uchybienie, które doprowadzi do nieważności postępowania.

Sąd Okręgowy, na wniosek powoda dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza, której przedmiotem było przesłedzenie „ewentualnego związku przyczynowego pomiędzy pobytem powoda w pozwanym, zakładzie karnym i wykonanymi w 2006r. zabiegami medycznymi a stwierdzonym następnie zakażeniem wirusem typu C”. Opinię sporządzoną na piśmie doręczono powodowi bez pouczenia o uprawnieniu do zgłaszania ewentualnych uwag jeszcze przed rozprawą (§ 111 rozporządzenia Ministra S p r a w i e d l i w o ś c i z dnia 23 lutego 2 0 0 7 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. 2007/38/249).

Sąd Okręgowy wyznaczył termin rozprawy, na którą wezwał strony oraz biegłego do osobistego stawiennictwa (k.118). Na termin rozprawy biegły się nie stawił (bez usprawiedliwienia). Mimo, że powód oświadczył, że „dużo rzeczy w tej sprawie nie rozumie”, a z opinią biegłego się nie zgadza, Sąd Okręgowy (po ponownym oddaleniu wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu) zamknął rozprawę i ogłosił wyrok. Tym samym Sąd Okręgowy uniemożliwił powodowi zadawanie biegłemu pytań mających na celu wyjaśnienie kwestii niejasnych dla powoda i podjęcie stosownej inicjatywy dowodowej dla obalenia tezy o braku spełnienia przez pozwanego przesłanek odpowiedzialności określonych w art. 417 kc. W tej sytuacji zatem, pomimo uczestnictwa w rozprawie, powód został pozbawiony w postępowaniu przed Sądem I instancji

możliwości obrony swych praw, a to prowadzi do nieważności postępowania w tym zakresie.

Niezależnie od powyższego, należy przypomnieć, że opinia biegłego powinna być sformułowana w sposób przystępny i zrozumiały dla osób nie posiadających wiadomości specjalnych. Powinna odpowiadać też dowodowym wymogom, a więc zawierać stan faktyczny na podstawie, którego biegły wydał opinię, opis metody i sposobu przeprowadzenia badań (ze wskazaniem materiałów naukowych, z których korzystał) etc. Następnie biegły winien sformułować wnioski wypływające w sposób logiczny z części opisowej. Ostateczne konkluzje biegłego

powinny być uzasadnione w sposób, który pozwoli sądowi na sprawdzenie logicznego toku jego rozumowania. Sąd bowiem nie może oprzeć oceny opinii wyłącznie na podstawie jej konkluzji, lecz powinien sprawdzić poprawność poszczególnych elementów składających się na trafność jej wniosków końcowych. Tymczasem Sąd Okręgowy oparł się wyłącznie na wnioskach opinii, nie analizując jej treści. Trudno zresztą jest się temu dziwić, bo opinia jest częściowo niezrozumiała dla osoby nie posiadającej wiedzy medycznej[^] niejednoznaczna, chaotyczna, a momentami sprzeczna sama z sobą (np. biegły w konkluzji w jednym miejscu stwierdza, że jeśli powód przebywał w Zakładzie Karnym w(...) od listopada 2005r. to niemożliwe jest wykluczenie zakażenia go HCV poza tym zakładem, a następnie stwierdza, że nie jest możliwe obiektywne wskazanie miejsca i czasu jego zakażenia tym wirusem). Złożenie przez biegłego dodatkowych wyjaśnień przed Sądem Apelacyjnym, tylko dodatkowo skomplikowało tę opinię, ponieważ tym razem biegły stwierdził jednoznacznie, że powód już w styczniu 2006r. był chory na HCV.

Uwagi dotyczące opinii biegłego Sąd poczynił na marginesie sprawy, ponieważ uchylene wyroku nastąpiło -jak wskazano wyżej - z przyczyn nieważności postępowania. Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji w oparciu o art. 386 § 2 kpc.